

SPOLOK PRIATEĽOV TURZOVKY INFORMUJE

ROČNÍK XVIII.

č.7 (208)

Pripravil: IVAN GAJDIČIAR st.

Voľným pokračovaním rozprávania o turzovských remeselníkoch, dnes končíme kapitolu o kováčoch a podkováčoch, aby sme mohli pokračovať otvorením novej. O kom a o čom bude? Dopredu nebudeme prezrádzať, nájdete ju na tomto mieste už o mesiac. Veríme, že čitateľov zaujme rovnako, ako tie predchádzajúce...

TURZOVSKÍ KOVÁČI A PODKOVÁČI (3)

VINCENT OKULIAR (* 9.6.1913 v Turzovke † 21.7.1997)

Jeho rodičia boli roľníci, otec Ján, matka Veronika, rodená Tomalová. Otec sa neskôr vybral do sveta ako droťár. Kováčskemu remeslu sa Vincent začal učiť vo Frýdlante, doučil sa u majstra Rudolfa Hrtánka v Turzovke, kde chodil aj do učňovskej školy, tovarišom sa stal 18.10.1931 a začal pracovať u svojho majstra, neskôr pracoval aj v dielni majstra Chribíka. Počas vojenskej základnej služby absolvoval štvormesačný vojenský podkováčsky kurz v Košiciach. Podľa vydaného vysvedčenia z r. 1937 preukázal pri skúške dobrú znalosť „v kovaní kopyt a paznechtov a veľmi dobrú zručnosť v zhotovovaní a pribíjaní podkov, pre ktoré bol uznaný spôsobilým k vykonávaniu remesla podkováčskeho“. V novembri 1937 sa oženil s Máriou Fujákovou a vychovali tri deti – Vincenta, Annu a Jána. Začiatkom roka 1940 požiadal o vydanie vlastnej živnosti, jeho žiadosť podporila obec kladným obecným svedectvom. Na

zariadenie vlastnej dielne si musel zarobiť tvrdou prácou, za ktorou vycestoval do Nemecka. V roku 1943 si objednal pružinový buchar s baranom vybaveným uzavretou chrániacou kapotou s priamym pohonom elektromotorom. Buchar mu dodal závod v Prakovciach. Po druhej svetovej vojne bolo veľa práce – okúval nové vozy, robil na ne aj osi, kul pluhy a vyrábala náradie. Denne mal aj dva – tri kone na podkutie. Vždy po tri roky po sebe mal pri sebe aj dvoch učňov. Naučil sa liečiť koňom rany a vedel poradiť aj pri iných chorobách. V dobe, keď jeho vyhňa patrila „pod miestne prevádzky“ robil prácu aj pre OKD, vyrábala kliešte na izolovanie potrubia. V roku 1960 urobil v Turzovke lanovú lávku „U Hudalov“, v roku 1962 lávku „U Chudejev“. Prerábala závesnú konštrukciu na veľkom zvone vo farskom kostole, tú istú prácu robil aj na dvoch zvonoch v Klokočove. Celým radom iných zaujímavých prác si získal veľké uznanie spoluobčanov. Kováčskemu remeslu sa vyučil aj jeho syn Vincent (nar. 1939).

Kapitola o turzovských kováčoch by nebola úplná, keby sme nespomenuli aj ďalších, ktorých osobné údaje ani podobizne sa nezachovali, ale v archívoch sme o nich našli príslušné zmienky:

JÁN STOLÁRIK, kováčsky majster.

Vyhňu mal vedľa vlastného domu na vtedajšej hlavnej ulici. Publikovali sme o ňom v článku „Kováčovi synovia“ v našom Informačnom bulletinu č. 2/2000. Mal 12 detí, z nich syn Štefan bol vo svojej dobe opäť v Čadci, syn Matúš bol profesorom, piaristom a hlavným zemským inšpektorom a syn Jozef dokonca trenčianskym županom. Po majstrovi Stolárikovi zostal v Turzovke – Predmieri železný prícestný kríž s nápisom: „K ucte boskej postavil Jan Stolarik roku 1889“.

ANTON STOPKA, kováč a podkováč (*9.2.1923 v Turzovke)

Remeslu sa vyučil u majstra FRANTIŠKA STOPKU v Turzovke, Augustína Dudu v Starých Hámroch a JOZEFA PAUCHA v Turzovke. Tovarišom sa stal po vykonaní skúšok pred skúšobnou komisiou Obchodnej a živnostenskej komory v Opave 11.11.1947.

BONGILAJ JÁN a BONGILAJ JOZEF, rómski kováči

Sú spomínaní v „Súpise z r. 1924“. Ich pracoviskom bol priestor pri obydlí, chránený predĺženou strechou. Kováč (kartás) mal nákovu (amoňis) zatĺčenú do zeme a pri práci „čupel“. Najčastejšie vyrábali klinec a to krokrové, podkováčske, „kramle“ a tiež reťaze a motyky. Popritom ostrili sedliakom sekery a pluhy.

A na záver ešte turzovskí kováči, ktorých sme v kapitole nespomínali, ale sú o nich doložené písomné zmienky:

JÁN KOMPÁNEK (1884), ADAM LEMEŠ (1884), JOZEF FEJEŠ ml. (1894), JÁN SMETANA (1898), PAVOL ZIMKA (1889), ONDREJ LEMEŠ, JOZEF MIKOVČÁK, JURAJ STOLÁRIK (1900), LADISLAV RAJMAN (1900), PAVOL HANZEL (1905), EMANUEL LIPNER (1907), JÁN ZÁHRADNÍK (1909), PAVOL STOLÁRIK – BUGALA (1911), JÁN RAJMAN (1911) GAŠPAR KUPČÍK (1921) ANTON MIČEK (1922), JÁN HURÍK (1922), JAKUB KOTEK (1923), VINCENT STANÍK (1923) a ANTONÍN RUDOLF (1923).

BLAHOŽELÁME

V tomto mesiaci oslávia okrúhle narodeniny členovia Spolku

LUBICA SUHRADOVÁ, Turzovka

MUDr. FRANTIŠEK CHUDEJ, Terchová

Želáme im všetko najlepšie, najmä pevné zdravie a v ďalších rokoch veľa úspechov a rodinnej pohody. Aj touto cestou im ďakujeme za všetko, čo v prospech Spolku doteraz vykonali.

PRIPOMÍNAME SI

Pred 70. rokmi (9.7.1946) sa v Turzovke narodil hudobník a spisovateľ

DUŠAN DOČKAL

(viď monografia TURZOVKA 1598 – 1998 str.442)

Pred 205 rokmi (14.7.1811) sa v Turzovke narodil univerzitný profesor

JÁN NĚPOMUK MIKULÁŠ RUŽIČKA

(viď monografia TURZOVKA 1598 – 1998 str.454 – 455)

Pred 125 rokmi (30.7.1891) sa v Turzovke narodil právnik, vydavateľ a redaktor

ThDr. JUDr. JOZEF F. RUDINSKÝ

(viď monografia TURZOVKA 1598 – 1998 str. 454 a samostatnú kapitolu v monografii TURZOVKA krížom –krážom na str. str. 327 – 363)

POTEŠILO NÁS

- že pre prvých návštevníkov Mestského múzea v Turzovke sa na deň **12. augusta 2016**, kedy bude sprístupnená prvá výstava nazvaná „Dedičstvo otcov“ pripravujú **PAMÄTNÉ LISTY** a k dispozícii bude aj **PRÍLEŽITOSTNÁ POŠTOVÁ PEČIATKA**. V tento deň budú ňou označené všetky poštové zásielky odchádzajúce z turzovskej pošty a návštevníci môžu jej odtlačok dostať aj na pamätný list.

POZVÁNKY

Tohtoročný, v poradí už XI. ročník tradičného plenára rezbárov z beskydskej oblasti s názvom „DREVENÉ TAJOMSTVÁ“ sa bude v Turzovke konať v dňoch **5. - 8. júla 2016**.

Organizátori, ktorými sú náš Spolok a Mesto Turzovka, určili rezbárom tému, ktorá bude v tomto roku v nadväznosti na dokončenie rekonštrukcie materskej školy **venovaná deťom**. Výsledok plenára - rozprávkové postavy, podnecujúce fantáziu a obrazotvornosť detí, budú následne rozmiestnené v areáli materskej školy a Detského hradu v Šarkparku. Veríme, že tak ako každý rok, aj teraz sa práca rezbárov pri Námestí Juraja Thurza stretne so živým záujmom verejnosti a návštevníkov mesta po celé štyri dni trvania plenára.

Pozývame všetkých členov Spolku, aby prišli v **sobotu 16. júla 2016** do Areálu športu a oddychu v Turzovke - Závodí povzbudiť naše súťažné družstvo v tradičnej súťaži „O najlepšie guláš“, ale najmä ochutnať výsledok ich snaženia. Naše družstvo získalo za dobu trvania súťaže už celý rad ocenení a veríme, že tomu nebude inak ani v tomto roku. Nájdete nás v stánku, nad ktorým bude viať spolková vlajka a poznáte nás aj podľa „rovnošaty“, ktorou už tradične ozvlášťujeme celú súťaž a ktorá bude aj teraz novým preväpením. Príďte stráviť príjemné odpolednie s priateľmi pri dobrom jedle a občerstvení. Očakávame Vašu prítomnosť v niektorom z tričiek s logom Spolku, resp. s doplnkami v podobe šatiek, klobúkov či šálov...

Projekt Dedičstvo otcov (z turzovských truhlíc a zákutí...)

Občianske združenie Terra Kisucensis v snahe napomôcť v začiatkoch Mestskému múzeu Karola Točika v Turzovke podalo žiadosť o finančnú podporu z Nadačného fondu Kia motors Slovakia na **základné zariadenie výstavnej miestnosti múzea**. Podaný projekt bol podporený sumou **2 700 €**, z ktorej je financované zakúpenie a montáž závesného galerijného systému, nákup 7 ks presklených výstavných vitrín a 3 ks výstavných figurín. Všetky tieto výstavné prvky budú využité pri historicky prvej výstave mestského múzea pod názvom **Dedičstvo otcov**, ktorej vernisáž sa bude konať **12. augusta 2016**. Po podaní záverečnej správy projektu združenie Terra Kisucensis prevedie tento majetok bezodplatne formou darovacej zmluvy do vlastníctva Mestského múzea Karola Točika, aby mohol naďalej slúžiť svojmu účelu.

Aktuálne informácie o činnosti nášho Spolku nájdete na webových stránkach www.spolkpriatelovturzovky.sk
Korešpondenciu zasielajte na e-mail: gajdicar@tmn.sk